

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

Proposta didàctica: ***De Nador a Vic* de Laila Karrouch**

Índex:

- 1. El llibre**
- 2. Objectius**
- 3. Material**
- 4. Desenvolupament**
- 5. Temporalització**
- 6. Destinataris de la proposta**
- 7. Activitats generals**
- 8. Activitats per capítols**

1. El llibre

La Laila, nascuda a la ciutat marroquina de Nador el 1977, va arribar a Vic amb la seva família quan tenia vuit anys.

Aleshores va començar el procés d'adaptació a una nova cultura i a uns nous costums, però també es van desencadenar un seguit d'emocions que la marcarien per sempre. L'enyorança dels avis i els amics del Marroc, la preocupació per les dificultats econòmiques, la coneixença de nous amics a l'escola i a l'institut, la polèmica participació en proves esportives o el racisme latent en la recerca de la primera feina són només alguns dels episodis que la Laila, amb una enorme sensibilitat, va relatant en primera persona.

És així com se'ns dibuixa la vida d'una noia que viu a cavall de dos móns que ella assumeix amb naturalitat i sent com a propis.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

2. Objectius

- Analitzar i valorar la diversitat de la població catalana.
- Fer un treball intercultural en el qual qualsevol alumne té la possibilitat de poder donar a conèixer als altres companys la seva experiència.
- Fer un treball empàtic establint un paral·lelisme entre el que relata l'autora del seu procés migratori i la seva adaptació a la nova ciutat (Vic) i el nou país d'acollida (Catalunya) i els sentiments que experimenten els alumnes en aquests mateixos processos.
- Apropar-se al fet migratori centrant-se en experiències personals properes.
- Comprendre els reptes que es plantegen i els sentiments que es viuen quan es va a un país nou, no com a turista sinó per necessitat.
- Comprovar, conèixer l'existència de perspectives de futur encoratjadores i gratificants.
- Treballar els entorns socials, dels països d'origen i del país d'arribada.
- Fer present les llengües pròpies de l'alumnat que hi participa.
- Treballar la llengua catalana considerant les quatre competències: llegir, escoltar, parlar i escriure.

3. Material

El llibre de l'autora (tants com alumnes).

Recursos bibliogràfics sobre la immigració en suport digital o no.

La connexió a internet millorarà l'accés a diferents fonts d'informació però no és imprescindible.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

4. Desenvolupament

Acompanyant a la lectura del llibre es proposen una sèrie d'activitats d'aprenentatge per tal que el professorat esculli les que li interessin segons les característiques del grup al que les dirigeix.

La lectura caldrà plantejar-la compartida, de manera que el llibre avanci a un ritme semblant, permetent establir un debat sobre el que es llegeix. Cal anar cercant de l'experiència viscuda pels alumnes aquelles similituds i semblances amb el que ens relata l'autora o bé sobre el que ells coneixen sobre el fet migratori.

La lectura del llibre anirà acompanyada d'un dossier de treball com element de reflexió i punt de partença per plantejar el treball de la llengua en les seves quatre competències: expressió, comprensió oral, expressió i comprensió escrita.

Val a dir que la proposta d'activitats està pensada per facilitar la incorporació, l'aprofundiment i la utilització de la diversitat cultural present a l'aula com element sumatiu en el procés d'aprenentatge de l'alumnat.

5. Temporalització

El temps dedicat a la proposta el determinarà el professorat segons la selecció d'activitats que realitzi. Caldrà contemplar el temps dedicat a la lectura, el debat i la discussió en petit o gran grup i la realització d'activitats.

6. Destinataris de la proposta

La proposta pedagògica De Nador a Vic s'adreça a tot l'alumnat de l'Aula d'Acollida i Aula Ordinària de qualsevol nivell de Secundària Obligatòria i Cicle Superior de Primària. També s'adreça a alumnat que ja té una certa competència lingüística, que ja fa 1 any que han estat inscrits a una aula d'acollida o a aules de característiques similars o bé es tracta d'alumnes de llengües romàniques que coneixen l'alfabet llatí, encara que hagin arribat recentment.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

7. Activitats generals

La proposta és per treballar en grups reduïts i cadascuna de les activitats es planteja per poder ser posades en comú a l'aula.

- De cada capítol trieu un parell de paraules significatives i feu un mural amb les llengües de la classe, tant les familiars com les d'aprenentatge del centre (anglès, francès, alemany...)
- Feu un mural amb l'expressió de salutació en totes les llengües per penjar-la a l'entrada del centre.
- Feu una petita representació de les escenes més característiques del llibre.
- Feu un receptari de menjars dels països d'on provenen els alumnes de l'aula i feu un àpat intercultural.
- Feu un mural amb cançons i cantants més representatius de cada país de l'alumnat de l'aula.
- Busqueu informació de Nador i entre els diferents grups de la classe repartiu-vos diferents aspectes de la ciutat (geografia, societat, economia, costums, religió), ...feu una descripció de cadascun d'aquests apartats i feu una exposició oral a la classe. Ajudeu-vos d'un power-point que haureu elaborat entre tots.

8. Activitats per capítols

EL COMIAT

- Com és el comiat de la Laila?

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Quins familiars deixa la Laila al Marroc?
  - _____
  - _____
  - _____
  - _____
- Com es diuen els amics i les amigues de la Laila del Marroc?
  - Hakima
  - _____
  - _____
  - _____
- Acomiadar-se per començar una nova vida comporta pèrdues però també somnis, expectatives, etc. Parleu al grup d'aquests aspectes i feu un raonament de quines poden ser les pèrdues, les expectatives i els somnis de les persones que emigren.
- Penseu que poden ser molt semblants a les de les persones que van immigrar de la resta de l'Estat Espanyol a Catalunya?
- La Laila explica com és la seva casa del Marroc.

Assenyaleu la resposta correcta:

- És una casa gran.
- És una casa petita.
- La casa tenia uns dos-cents anys.
- La casa era nova.
- La porta d'entrada era de color blau.
- La porta d'entrada era blanca.
- Les parets eren grogues.
- Les parets eren blanques.
- Al traster de l'avi hi havia eines.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- No hi havia cap traster.
- La casa tenia un pati central gran i descobert.
- Hi havia tres habitacions.
- El lavabo era fora, al pati.
- A l'hivern, per rentar-nos, la mare escalfava aigua calenta.
- A casa teníem una dutxa.
  - El pare va regalar un armari a la mare quan es van casar.
  - A la mare de la Laila li agradava molt el llit de ferro.
  - A la mare de la Laila li agradava molt el llit de fusta.
  - Els troncs/les bigues del sostre eren de colors.
  - El sostre era blanc.

- La Laila té quatre germans, es diuen : Hayat, Nourdine, Karima i Rashida.
 Busqueu en la següent sopa de lletres el nom dels germans i germanes de la Laila.

H	K	M	I	A	M	A	H
A	R	A	S	H	I	D	A
Y	O	R	R	S	A	U	H
A	L	T	A	I	R	A	M
T	I	A	L	I	M	S	E
I	L	L	I	R	O	A	D
M	A	I	A	T	U	O	L
N	O	U	R	D	I	N	E

- Quins mitjans de transport utilitza la família de la Laila. Col·loqueu cada nom al lloc que correspongui.
- La Laila va sortir de Nador amb _____ fins a Melilla, on va agafar un _____ per venir a Catalunya. El/la _____ va sortir de _____ amb _____ fins a _____ on va agafar un _____ per venir a Catalunya.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Per internet busqueu un mapa del Marroc i localitzeu Nador. Cerqueu els quilometres que hi ha de Nador a Melilla i calculeu el temps que haurien trigat per arribar a Melilla si haguessin anat a 90 Km/h. Si haguessin trigat 2 hores a quina velocitat haurien anat? Això és possible?

L' ARRIBADA

- La Laila estava espantada quan va arribar a Catalunya?
- Quines coses penseu que poden espantar més a una persona immigrant quan arriba a un nou país.
- Si teniu un company/a a la classe que hagi vingut d'un lloc diferent de Catalunya, pregunteu-li quines coses el/la van espantar.
- Si els vostres avis han estat immigrants, els podeu preguntar quines coses els van sorprendre o espantar de Catalunya en el moment d'arribada.
- A partir de la lectura, marca les frases que siguin certes. Fixa't bé en les frases que expliquen el trajecte del tren:
  - Al tren, la Rashida, va seure al costat de la mare.
  - La Karima seia a l'altre costat de la mare.
  - La senyora que seia al costat del pare era rossa.
  - No seia cap senyora al costat del pare.
  - La Karima reia.
  - La Karima no reia.
  - La senyora rossa va donar cent pessetes a la Rashida.
  - El trajecte del tren va ser molt llarg.
  - El trajecte del tren va ser curt.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Busqueu a Internet el plànol de Vic, imprimeu-lo i marqueu amb retolador l'itinerari que va fer la Laila quan va arribar a Vic.
  - Heu de buscar els següents llocs o carrers:
    - Estació
    - Carrer de Manlleu
    - Carrer de Sant Antoni
    - Carrer de Sant Pau.
  - En quina zona de Vic es troben aquests carrers?
  - Penseu que aquesta zona es residencial i que només hi viuen persones autòctones o també hi viuen persones immigrades?
  - Per què penseu que en aquest carrer hi van anar a viure persones immigrades?
  - Penseu que en el vostre poble hi ha barris on es concentra més immigració que altres? Per què?
  - Penseu que els barris han tingut sempre la mateixa població?
  - Creieu que en el vostre poble o ciutat hi ha barris que es van poblar amb persones provinents de la immigració de la resta de l'estat espanyol que abans no existien?
  - Cerqueu la informació.
- El pare de la Laila explica l'horari i les formes de treball a Catalunya, i diu:

“A Catalunya la gent treballa molt durant tot l' _____ de dilluns a _____ fins i tot els _____.”

Els ritmes, els horaris, les condicions de treball etc. no són iguals als diferents llocs del món i tampoc a la resta de l' Estat Espanyol.

Parleu amb els companys/es de l'aula que provenen de fora de Catalunya, de quins horaris i condicions de treball tenen al seu país d'origen.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

LA CIUTAT DE VIC

- A la Laila li va sorprendre veure una cosa que mai havia vist al Marroc. Què és?
- Cada país té uns menjars típics. Al Marroc, un dels molts plats típics és el _____.
- Busqueu informació de com es fa el cuscús. Podeu buscar-la a Internet o demanar-la a algun company/a que en mengin a casa.
- Elabora la recepta del cuscús i altres receptes de plats típics de Catalunya, de les comunitats autònomes de l'Estat Espanyol o dels països dels teus companya/es de l'aula.
- A partir de la lectura marca les frases que siguin certes (fixa't bé en les frases que parlen del mercat de Vic)
  - El mercat de Vic es feia els dilluns i els divendres.
  - El mercat de Vic es fa a la Plaça Major.
  - La plaça Major de Vic és una plaça petita.
  - Al mercat hi havia moltes parades.
  - Les parades omplien la plaça.
  - La Laila i els seus germans observaven la gent.
  - Al Marroc, la gent regateja als mercats.
  - A la Laila no li va agradar el mercat.
- El comerç i els mercats són presents a tots els indrets del món. Les relacions comercials poden ser diferents a un lloc o a un altre. Hi ha molts països on la pràctica del regateig és molt normal. Saps que és això i en què consisteix?

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

VAIG A L'ESCOLA

- Era el mes de _____ de l'any _____ quan el pare de la Laila la va preinscriure a l'escola _____
- Al Marroc els nens i nenes comencen anar a l'escola als set anys de manera obligatòria.
- Cerqueu a quina edat els infants han de començar anar a l'escola obligatòriament en els països dels companys i companyes de la classe. I fins quina edat és obligatori estar escolaritzats. Si trobeu diferències, penseu que això pot tenir repercussions.
- Les professores de la Laila van ser molt atentes amb ella. Com es diuen les professores que van tenir al Jaume Balmes?

_____

- Busca els noms a la següent sopa de lletres.

M	A	R	I	A
E	N	A	T	I
R	O	S	E	R
C	A	R	M	E
E	S	T	E	R

- A partir de la lectura, marca les frases que siguin certes.
  - La Jamila anava a la classe de la Laila.
  - La Jamila parlava molt bé l'àrab.
  - La Laila va començar a l'escola Jaume Balmes fent primer de primària.
  - La senyoreta de la Laila tenia els cabells negres.
  - A l'escola no es parlava català.
  - La Jessica, la Sònia i la Teresa eren companyes de classe de la Laila.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

La Laila al novembre parlava mig català, mig castellà.

- Fes un recull de les festes més importants dels països dels diferents companys/es de la classe i les del teu barri, ciutat o poble.

Nom del país, ciutat...	Festa	Dates	Característiques

- Normalment les festes van associades a cançons populars. Escriviu les cançons que van associades a les festes que heu descrit. Podeu aprendre-les amb el professor/a de música i després fer un concert.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

ELS NOSTRES PRIMERS PROBLEMES

- L'aniversari de la Laila és el _____ d'abril i el primer any que estava a Catalunya va fer _____ anys.
- La Laila va tenir un conflicte amb una nena gitana. La mare de la nena gitana li va dir que no la deixava jugar amb mores. El dia següent què li va passar a la Laila? Explica-ho amb un petit resum o amb una frase.

Aquest problema creieu que ara no existeix? Argumenteu el perquè d'aquestes situacions i quins tipus de solucions penseu que s'haurien d'aplicar per resoldre aquests conflictes. Qui tenia els prejudicis, les nenes o la mare de la nena gitana?

- Heu viscut alguna situació racista o xenòfoba? Expliqueu-la, analitzeu-la i proposeu-ne solucions.
- Senyala la resposta correcta.
  - A la Laila li agradava jugar a bàsquet.
  - La Laila al Marroc jugava a bàsquet.
  - Al Marroc, amb les seves germanes, feia nines amb dos palets.
  - A la Laila no li agradava jugar a gomes.
  - A la Laila li agradava jugar a gomes.
  - La Laila passejava una nina amb un cotxet.
  - La Laila tenia una nina que es deia Barbi.
- A la Laila, el seu pare la va apuntar a l'equip de bàsquet.

El seu entrenador es deia _____, i dues de les seves companyes de bàsquet eren la _____ i la _____.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Penseu que l'esport d'equip pot ser un bon recurs per a la inclusió dels joves nousvinguts? Per què?
- Les dones i els homes vesteixen diferents segons la seva cultura. Hi ha llocs o cultures que tenen formes de vestir molt diferents.
- Busqueu a Internet fotografies de dones dels diferents països dels companys/es de la classe. Podeu fer un mural de les diferents maneres de vestir de diferents llocs del món.
- La mare de la Laila diu que a Algèria ho passava molt malament. Per què?
- Busqueu a Internet un mapa d'Àfrica, situeu-hi Algèria, el Marroc i Tunísia. Aquests països de quina zona formen part. Què tenen en comú tots tres? Quines són les seves capitals i quants quilometres hi ha des de la capital del Marroc a la capital de Tunísia i de la capital del Marroc a la capital d'Algèria?
- Si un cotxe trigués 8 hores per anar de la capital del Marroc a la capital d'Algèria a quina velocitat hauria d'anar? Això és possible?
- Com era la situació econòmica de la família de la Laila?
  - El pare guanyava prou per viure bé.
  - Tenien dificultats per poder pagar l'aigua, la llum i el gas.
  - Al Marroc també pagaven llum, aigua i gas.
  - Al Marroc no pagaven aigua perquè l'agafaven del pou.
  - Al Marroc pagaven la llum.
  - Al Marroc tenien gas.
  - Al Marroc no tenien gas.
  - Al Marroc no tenien llum.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- La situació econòmica de la família de la Laila era difícil, la seva mare va parlar amb la _____. Aquesta senyora li va dir que anés a trobar a la _____. Aquesta dona li va donar treball per fer a casa.
- Quina feina feia la mare de la Laila?
- En els moments de crisi econòmica, quina situació creieu que es troben els o les immigrants? En aquest moment a Catalunya s'està encetant una crisi econòmica, només cal escoltar els mitjans de comunicació o veure l'economia de les nostres famílies. Quina conseqüència tindrà per a la immigració? Per què?

SÓC UNA BONA ATLETA

- La Montse Camps ex atleta de l'AAT (Associació Atlètica de Tona) li va proposar a la Laila fer _____.
- Senyala la resposta correcta:
  - Vaig començar a fer atletisme a Tona.
  - Vaig començar a fer atletisme a Vic.
  - L'entrenadora d'atletisme de la Laila, l'anava a buscar al col·legi.
  - La Montse era bona entrenadora.
  - El meu germà Nourdine no feia atletisme.
  - El meu germà Nourdine també feia atletisme.
  - La Laila estava contenta de fer atletisme.
  - La Laila corria en la categoria d'infantil.
  - El germà de la Laila, en Nourdine, corria a la mateixa categoria que la Laila.
  - La Laila explicava a la Hahima que feia molts esports.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- La Jumila també jugava a bàsquet al Marroc.
  - La Laila no feia el Ramadà perquè era massa jove.
  - La Laila va fer un pacte amb la mare per fer el Ramadà, un dia el feia i dos no.
-
- Quan la Laila va marxar de Marroc, la seva iaia li va dir que fos _____ amb tothom i resés les _____ de l' _____ i que sobretot no deixés la _____ cultura de banda i la substituís per cap altra.
  - L'àvia de la Laila es va casar als _____ anys en temps molt _____. Era molt _____ i el sexe oposat era totalment desconegut per a ella, com per a totes les _____ de la seva època. No podia veure el sexe d'un home fins la _____ de noces.
  - Ara tot ha canviat la informació sexual es fa als centres, a les famílies i en altres mitjans de comunicació i les relacions entre les parelles són molt diferents. Què en penseu?
  - La Laila parla d'Al.là. Saps qui és Al.là?
  - Les religions tenen diferents noms per parlar de Deu. Cerqueu els diferents noms que tenen les religions per parlar de Deu. Quines pràctiques religioses coneixeu de les diferents religions?
  - La mare de la Laila li deia que potser hauria de deixar l'atletisme. Sabeu el perquè? Què en penseu? Parleu-ho entre vosaltres.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

L'ENYORANÇA

- La Laila enyorava als éssers estimats que va deixar al Marroc. Moltes vegades pensava amb ells i es posava trista.
A part de la Laila quin membre de la seva família estava enyorada?
_____

- Pregunta a un company o a una companya quant temps fa que no visita el seu país.

- Mesos
- 1 any
- 2 anys
- 3 anys
- Més de 3 anys

- A quina plaça de Vic anaven a jugar la Rashida, la Karima i la Laila?
_____

- Senyala la resposta correcta:

- A la Laila li agradava que la seva mare li fes cuetes.
- A la Laila no li agradava que la seva mare li fes cuetes.
- A la Laila li agradava anar vestida com el seu germà Nourdine.
- A la Laila li agradava anar amb vestits de nena.

- Fes un recull de jocs dels països dels teus companys/es. Busca informació a Internet o aconsegueix-la amb l'ajut dels companys/es procedents de fora de Catalunya.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- El país: _____
- Nom del joc : _____
- Nombre de jugadors: _____
- Explicació: _____

- Ara agrupa't amb els companys i companyes de la classe i jugueu. Trieu-ne un de cada país.

- Feu un mural amb els jocs recollits.

- La Laila pensa molt amb la seva iaia i explica que al Marroc les dones grans van vestides de color _____.

- La Laila va preguntar a la seva iaia perquè anava blanca, ella li va respondre:
" _____"
_____

- Qui va a les mesquites?
  - Els homes grans.
  - Les dones grans.
  - Tots els homes.
  - Totes les dones.
  - Els nens.
  - Les nenes.

- Senyala les característiques que corresponen als avis d'Holanda.

- La iaia Fàtima :
  - Té un geni com la pólvora
  - Cuina molt bé.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- És molt carinyosa.
- No porta mocador al cap.
- És un tros de pa.
- Li agrada molt el cinema.
- Li agrada molt ballar.

- L'avi Shaib :

- És molt divertit.
- És molt seriós.
- S'enfada amb la seva dona.
- Fa de fuster.
- És molt religiós.
- Renya als seus néts.
- Vol que tothom resi força.

- Busqueu a Internet un mapa d'Europa i dieu on es troba Holanda. Quines característiques físiques té Holanda? Quina és la capital? Si hi haguéssiu d'anar a passar l'estiu, quin tipus de roba us enduríeu? Per què?
- La Laila quan estava a Holanda va tenir enyorança de Vic. Per què penseu que té enyorança de Vic i no de Nador?
- La primera setmana de setembre va arribar a Vic el tiet de la Laila que es diu _____ i va arribar en vaixell.

NOTÍCIES DEL MARROC

- Havien passat dos anys, quan la iaia de la Laila els va enviar "zasots" .
- Sabeu què és això?

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Cerqueu aquesta paraula a veure si la trobeu o pregunteu-la algun company/a marroquí/na que de ben segur ho sabrà.
- Quan s' ho posen les dones?
- La festa del xai "l' Id-Adha", és una festa musulmana.
- Busca informació d'aquesta festa a casa o a Internet o amb amics que tinguis musulmans.
- Què celebra aquesta festa?
- Quan se celebra?
- Quines coses es fan?
- Què es posen les dones per posar-se maques?
- La Laila estava preocupada perquè els seus avis es podrien quedar sols al Marroc.

Creieu que el concepte de família es igual a Espanya que en tots els llocs del món. Cerqueu diferents tipologies familiars. Ara al nostre país també hi ha diferents tipus de famílies. Què n'opineu? Feu un debat sobre els valors que han de tenir les famílies o aquells que han de transmetre als seus components.

- Al Marroc, tothom preguntava per la família de la Laila. La tieta Aisha i els avis, i tots havien enviat una cinta de casset amb les seves _____gravades. Ara les comunicacions han canviat. Com penseu que es comuniquen les famílies immigrades amb els seus parents que viuen en altres indrets?
  - Senyala la resposta correcta:
    - La família de la Laila no tenia telèfon.
    - La família de la Laila tenia mòbil.
    - Quan els trucaven del Marroc, telefonaven a casa els veïns.
    - Mai no els trucaven del Marroc.
    - Per telèfon els van comunicar que el tiet Abderahman, es divorciava.
    - Al Marroc, quan una dona es divorcia, és fàcil tornar-se a casar.
    - Al Marroc estava molt mal vist que una dona es divorciés.
    - Al Marroc, les dones quan es divorcien són criticades.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Un dia la Rashida es va quedar encantada al _____ romàntic de la _____ mirant els _____.
- La mare de la Laila li va donar una bufetada , per què?
- Qui va portar la Rashida a casa?
- Inventeu un diàleg a partir d'aquesta situació.

VACANCES AL MARROC

- L'agost de l'any 1988, després d'haver passat tres anys d'estar a Vic, la Laila i la seva família van anar de vacances al Marroc.
- Feu un resum d'aquell estiu.
- De sobte aquell poble _____ , amb cases _____ i antigues de _____ i _____ de colors _____ i _____, aquell poble escàs d'Herbes, d' _____ i de sorolls de cotxes es convertia en el poble més _____ i més _____.
- Senyala la resposta correcta:
  - El primer dia de les vacances al Marroc, la Laila es va despertar molt d'hora.
  - La iaia havia canviat molt.
  - La iaia no havia canviat gaire.
  - La Laila va recordar quan la iaia l'ajudava a pujar sobre la burra.
  - La iaia va fer te amb menta.
  - La iaia va fer xocolata desfeta.
  - La iaia estava molt contenta.
- Què li va explicar la Laila a la seva amiga Hakima?

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Penseu que les persones immigrades quan van al seu país d'origen expliquen la realitat del país d'acollida? Per què?
- Les nenes al Marroc, perden l'infantesa més aviat que aquí. Tenen més obligacions i han de treballar més.
- Quines coses fan?
  - S'encarreguen dels germans més petits.
  - Van a comprar.
  - Fan el menjar.
  - Van a buscar aigua al pou.
  - Van a buscar llenya per cuinar.
  - Netegen la casa.
- Aquell estiu la Hayat es va comprometre amb en Mohamed.
- Quants anys tenia la Hayat?
- Quin dia de la setmana es va fer la festa de compromís?
- Jo vaig renyar la _____ i la vaig escridassar perquè no volia que es _____, ja que em tocava el rebre a mi i hauria de fer de _____ gran i per tant de “ _____ ” de tots, inclòs en _____ que era més gran.
- La Laila estava contenta amb el compromís de la Hayat?
- A la festa que es va fer per al prometatge de la Hayat.
- La Laila anava vestida amb un vestit llarg o curt?
- De color daurat o platejat?
- Les mànigues eren llargues o curtes?
- Les mànigues eren estretes o amples?
- Com eren els vestits de la Jamila i la Dúnia?
- Brodats
- Estampats

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- De color blau
- De tots colors
- Curts
- Llargs

- Quan hi ha festes les noies es posen henna a les mans i als peus.
- Sabeu que és la henna? Cerqueu la informació o pregunteu-ho algun company/a marroquí/na.
- Si teniu alguna companya que sàpiga “fer la henna”, podeu atrevir-vos a fer un tatuatge.
- La Laila parla del dot de la Hayat. Sabeu què vol dir? Aquí, a Catalunya, fa uns cent anys també es feia el dot. Potser encara, en algun lloc concret, sobretot a pobles de pagès podríem trobar alguna família que ho faci.

ADÉU, AVI AMAR

- Quin mes va tornar a l'escola la Laila?
  - Va tornar al col·legi Balmes o va canviar d'escola?
  - Com es deia la nova escola de la Laila?
  - Quants anys tenia quan feia quart d' EGB?
  - L'avi de la Laila era:
-
- Sord.
  - S' hi veia poc.
  - Era coix.
  - Era mut.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Els avis de la Laila d' Holanda van anar a Vic.
  - On van anar el diumenge, l' avi Amar i l'avi Shaib ?
- Al futbol.
- A veure una cursa de cross que competia la Laila.
- A un partit de bàsquet que jugava la Laila.
- A una cursa ciclista.
- A una cursa de motociclisme.
- Quant de temps es van quedar els avis d'Holanda amb la Laila?
  - La iaia d' Holanda tenia una malaltia que havia de punxar-se cada dia és la diabetis que també es coneix com " sucre a la sang". Quan es té aquesta malaltia, no es pot menjar res de _____, ni _____ ni pastissos.

Cerqueu informació d'aquesta malaltia i busqueu algú que la pateixi perquè us expliqui quines són les normes o medicaments que ha de prendre per portar una vida normal?

- La Laila quan es va adonar que havien marxat els seus tres avis, què va fer?
- Va estar contenta.
- No va dir res.
- Va entrar al bany i va plorar.
- Es va rentar la cara.
- Va esmorzar.
- No va esmorzar.

El dia 19 de febrer del 1989. Quina persona familiar de la Laila va morir?

- Qui li va dir a la Laila que havia mort l'avi Amar?

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- A quina ciutat espanyola va morir l'avi Amar?
- Quan un home musulmà es mort, quines coses fan?
  - Un altre home musulmà el renta.
  - Una dona el renta.
  - Se li posa un mocador blanc al cap.
  - Se li cus una espècie de camisa.
  - Se li posen pantalons blancs.
  - Se li posen pantalons negres.
  - Se li treu tota la roba.
  - Se li posa una túnica blanca.
  - No es fa res.

VAIG A L'INSTITUT

- El vuitè d' EGB va ser el millor any per a la Laila. A quina escola el va fer?
  - A la Laila a vuitè d' EGB
    - Li anaven bé els estudis.
    - No li anaven bé els estudis.
    - Li deien "empollona".
    - S'enfadava perquè li deien "empollona".
    - A la Laila l'afalagava que li diguessin "empollona".
    - El seu pare estava content amb el rendiment escolar.
    - El seu pare s'enfadava amb la Laila per les notes.
    - La Laila competia en les notes amb la Vera.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- La Vera era l'amiga de la Laila. L'origen de la Vera era?
  - Català.
  - Marroquí.
  - Equatorià.
  - Turc.
  - Castellà.
  - Finlandès.
- Finlàndia és un país:
  - Europeu.
  - Africà.
  - Americà.
  - Asiàtic.
- Cerqueu informació sobre Finlàndia. Quina o quines llengües es parlen. Quin clima té, quina és la seva capital, quants habitants té, quina superfície té aquest país, quina és la renda per càpita, quin tipus de govern té, quines són les ciutats més importants.
- La Laila un dia va anar dormir a casa de la seva amiga Laura. De què parlaven la Laila i la seva amiga Laura?
- La Laura i la Laila van anar al mateix Institut? A quin institut va anar la Laila?
- Recordeu què sentíeu el primer dia a l'Institut? Feu una descripció del primer dia del vostre institut. Què us va passar? Com us sentíeu?
- El pare de la Laila volia que estudiés una carrera, però la mare deia que era perdre el temps, ja que les dones estem fetes per estar a casa.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Què pensen els vostres pares respecte als vostres estudis. Voldrien que continuessis estudiant després del 16 anys?

•El meu pare diu	
•La meva mare diu	

- I tu, què dius respecte als teus estudis. Què t'agradaria fer?
  - Continuar estudiant però no sé què.
  - Anar a la Universitat.
  - Fer un cicle formatiu.
  - Treure'm l'ESO i fer un cicle de grau mitjà.
  - Fer un PQSI per poder aprendre un ofici com jardineria, fusteria, perruqueria, paleta,...
  - Anar a treballar als 16 anys.
  - No he pensat encara què voldria fer.
- Quan la Laila va anar a l'Institut a Vic, va arribar una massa d'immigrants molt important a tot Catalunya.
- La Laila va veure en aquest fet coses positives i coses negatives.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

•Coses positives	•Coses negatives

- Treballeu amb grup aquest tema, quines coses positives creus que porta la immigració a Catalunya i quines creus que poden ser negatives.

• Coses positives	•Coses negatives

Podeu cercar informació per Internet a la web de la Fundació Bofill o a Justícia i Pau per poder contrastar la vostra opinió.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- La Laila era una bona atleta. Per què va haver de deixar l'atletisme? Perquè tenia _____ anys i ensenyava les _____.
- Què penseu d'això?
  - Trobo bé que les noies no puguin ensenyar les cames i hagin de deixar de practicar un esport.
  - És injust perquè als nois no els passa.
  - És correcta.
  - No ho entenc.
  - Ho entenc i hi estic d'acord.
  - Ho entenc però no hi estic d'acord.

- A la Laila hi havia una assignatura que li agradava molt.
  - Quina era? _____.
  - I a tu, quina assignatura t'agrada més ? _____
  - Per què?
    - Per què la professora o professor ho explica molt bé.
    - Per què és més fàcil.
    - Per què ho entenc bé.
    - Per què fem activitats que m'agraden.
    - _____

LA HAYAT ES CASA

- La Laila que feia amb les cartes del promès de la seva germana Hayat?

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- No en feia cas.
  - Les llegia davant d'ella.
  - Les hi robava per poder llegir-les.
- El setembre de l'any 1992, va ser molt especial per a la Hayat. Per què?
  - Perquè va venir en Mohamed a Catalunya.
- Per poder festejar amb la Hayat.
  - Per poder trobar una feina.
  - Per robar.
  - De vacances.
  - Per buscar una vida millor en companyia de la Hayat.

Segurament els teus pares o els teus avis van deixar el seu país, la seva comunitat autònoma o comarca per anar a viure a un altre indret. Pregunta'ls-hi perquè ho van fer.

- Quan va venir en Mohamed a Catalunya, quina feina va trobar?
- L'estiu del 1993 la família de la Laila varen marxar tots al Marroc. Què van fer aquell estiu? Què van celebrar?
- Com són les festes de casament al Marroc.
- Molt llargues, duren tres dies.
- Duren un dia.
- Les dones porten un vestit diferent cada dia.

Programa Paco Candel a l'aula

Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Van molt ben vestides.
  - Els invitats no s'arreglen gaire.
  - Són molt senzills els casaments al Marroc.
  - Són igual que aquí.
  - Es menja molt.
  - No es menja gaire.
  - La núvia es posa henna.
  - Les dones es posen henna.
  - L'habitació dels homes convidats té una taula al mig i mantes per seure.
  - La celebració es fa a un restaurant.
  - L'habitació de les dones convidades té una taula al mig i mantes per seure.
  - Al nuvi no el destaquen tant com a la núvia.
-
- Les bodes o casaments no es celebren de la mateixa manera a tot arreu. Cerqueu informació de diferents rituals i celebracions de bodes i feu un mural o un Movie Maker o un power-point per explicar-ho a la resta de la classe.

  - Heu pensat alguna vegada com us agradaria casar-vos si es que us voleu casar?
  - El pare de la Hayat estava molt nerviós i de sobte va esclatar a plorar.
  - Per què es va posar a plorar el pare de la Hayat?
  - La mare de la Hayat com estava?
- Nerviosa.
  - Tranquil·la.
  - Plorava.
  - Reia.

Programa Paco Candel a l'aula Diferents mirades migratòries i un sol fet

- Anava d'un lloc a l'altre.
- No es movia.
- Cantava.
  - Què passa el tercer dia de casament al Marroc?
- Les dues festes paral·leles es converteixen en una sola.
- Cadascun dels convidats homes i dones van per la seva banda.
- És el dia del vestit blanc per a la núvia.
- Es mengen galetes i té.
- Es pren molt cafè.